

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 423

Izmir Milletvekili Suha Tanık'ın 743 Sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve 257 nci Madde-sine Fıkralar Eklenmesi Hakkında 16.6.1983 Tarih ve 2846 Sayılı Kanuna Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ile Edirne Milletvekili Muhittin Yıldırım ve 4 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/171, 2/178)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü maddesinin değiştirilmesi ve 257 nci maddesine fıkralar eklenmesi hakkında 16.6.1983 tarih ve 2846 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesine dair kanun teklifim ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

20.11.1984

Süha Tanık
Izmir Milletvekili

G E R E K Ç E

743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü maddesinin değiştirilmesi ve 257 nci maddesine fıkralar eklenmesi hakkında Kanunda 16.6.1983 tarih ve 2846 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler, evlat edinme müessesesinin sosyal bünyemize uymayan yönlerini düzeltmiş, evlat edinen aile ile evlatlık arasındaki ilişkilerde istikrarlı bir durum meydana getirmiştir. Ancak 2846 sayılı Kanunun geçici maddesi ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış evlatlık mukavelelerinde karı koca tarafından birlikte evlat edinilmiş müme-yiz olmayan küçüklerin nüfus kaydına ana baba adı olarak, evlat edinen karı koca adlarının yazılması için, ilgililerin bir yıl içinde ilgili mercilere başvurusu öngörülmüştür.

Kanun metninde yer alan bu bir yıllık müddet, ilgililerine süresi içerisinde hak bahsetmekte, süre bitiminden itibaren bu hak kullanılmadığı takdirde ortadan kalkmaktadır. Kamuoyuna konu hakkında zamanında yeteri kadar açıklama yapılamadığından bilgi sahibi olmayan ya da vaktinde haber alamadığı için bu haktan yararlanma imkânı bulunmayan, söz konusu Kanunun yürürlüğünden önce evlat edinmiş ailelerin sorunları devam ettiği ve sızlanmalar gün geçtikçe arttığı gibi, zamanında bilgi sahibi olabilme bahtiyarlığına erenlere nisbetle kanun karşısında eşit haklardan eşit şekilde yararlanma ilkesi de zedelenmektedir. Pek çok vatandaşımızın küçük yaşta evlat edildiği çocuğunun ana baba isminin değiştirilmesi konusunda ilgili mercilere yaptığı başvurular, bu sürenin geçmiş olması nedeni ile reddedilmiştir. Bu uygulama, zamanında müdahale edilmediği takdirde, her nasılsa süresi içinde de haberdar olamadığı için bu haktan yararlanamayan aile ile çocuk arasındaki ilişkilerin bozulmasına neden olabilecektir.

Şunu özellikle belirtmeliyiz ki evlat edindikleri bu yavrulara sevgilerin en yücesini ana baba sevgisini tatırarak öz evlatlarıymış gibi onlardan hiç bir şey esirgmeden topluma iyi insanlar kazandırmış oldukları bir anda, bakıyorsunuz bir gün nüfus çıktanı eline geçmiş olan evlat soyadı aynı ama ana baba adı farklı bir kimlikle karşılaşınca büyük bir yıkıntının içine sürüklenmekte ve psikolojik bunalmalar neticesinde hatta bazen intiharlara varan reaksiyonlar göstermektedirler.

İşte bu sebeplerden evlat edinme arzusunda olan karı kocalar ileriye dönük endişelerinden dolayı evlat edinmemekte ve çocuk yuvalarında sıcak bir aile çatısı ve ana baba sevgisi bekleyen çocukların sayısı her geçen gün biraz daha artmaktadır. Bir cami avlusuna veya polis karakolu önüne terkedilen yavrular bulanlar tarafından yakıştırılan ana baba isimlerini hayatları boyunca taşımak mecburiyetinde bırakılmakta ve evlat edinilme şanslarını yitirmektedirler.

Bizler birer ana baba olarak Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mümeyyiz olmayan küçükleri birlikte evlat edinmiş olan tüm ailelerin bu hakkı rahatlıkla kullanabilmelerini sağlayalım, durumu düzeltebilmeleri için beş yıllık müraaat süresi öngören bir geçici maddenin eklenmesinin yararlı olacağına inanarak bu değişikliği yapalım.

Diğer taraftan Kanunun geçici maddesinde, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce mümeyyiz olmayan küçükleri birlikte evlat edinmiş olan eşlerden birinin ölmüş olması halinde diğer eşin böyle bir haktan yararlanıp yararlanamayacağı konusunda bir hüküm bulunmadığından uygulamada tereddütler husule gelmiştir. Bu nedenle konuya açıklık getiren bir hükmün bu maddeye eklenmesinin yarar sağlayacağı düşüncesiyle bu teklif hazırlanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Halkçı Parti
Grup Başkanlığı
Sayı : 100

27.11.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16.6.1983 tarih ve 2846 sayılı, 743 sayılı Türk Kanunu Medeni'sinin 253 üncü maddesinin değiştirilmesi ve 257 nci maddesine fıkralar eklenmesi hakkında, Kanuna bir geçici madde eklenmesine dair Kanun teklifi-
fim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini rica ederim,
Saygılarımla.

Metin Üstünel
Adana Milletvekili

A. Sırrı Özbek
Adıyaman Milletvekili

Muhitin Yıldırım
Edirne Milletvekili

Şeyhmus Bahçeci
Diyarbakır Milletvekili

Nuri Korkmaz
Adana Milletvekili

GEREKÇE

743 sayılı Türk Medenî Kanununun, evlat edinme ile ilgili 253 üncü ve 257 nci maddeleri 16.6.1983 tarih ve 2846 sayılı Kanunla değiştirilerek, öncelikle evlat edinilenlerin maddî yararlarını, ikinci derecede de evlat edinenlerin manevî ihtiyaçlarını gözetmiştir.

2846 sayılı Kanunla, evlatlığın miras ve başka haklarının halele uğramaması ve aile bağlarının devam etmesi için, evlatlığın aile kütüğündeki kaydına, evlatlıkla ilgili resmî senedin tarih ve sayısı ile nakledileceği nüfus kütüğünün yer, cilt, sayfa ve numarasının yazılacağı, ayrıca evlat edinenin nüfus kütüğüne de resmî senedin tarih ve sayısı ile evlatlığın naklen geldiği nüfus kütüğüne ait yer, cilt, sayfa, hane numaralarının işaret edileceği hususları düzenlenmiş ve çocuğun ileride kanunî haklarını yitirmemesi imkânı sağlanmıştır.

Aynı Kanunun geçici maddesiyle de; kanunun yürürlüğünden önce mümeyyiz olmayan küçükleri evlat edinmiş kimselere bu yeni hükümlerden faydalanmalarını sağlamak amacıyla ilgili mercilere bir yıl içinde müracaat hakkı verilmiştir. Bir yıllık müracaat süresi 16.6.1984 tarihinde sona ermiş bulunmaktadır. Bu yeni uygulamadan daha sonra haberdar olanlar, bu süreyi geçirdiklerinden 2846 sayılı Kanun hükümlerinden pek tabiidir ki faydalanmamaktadır.

Hazırlanan kanun teklifiyle, 2846 sayılı Kanundaki bir yıllık müracaat süresini geçirenlere teklifin kanunlaştığı tarihten itibaren yeniden bir yıllık müracaat imkânı veren bir hüküm getirilmiş ve bu hüküm 2846 sayılı Kanuna bir geçici madde konmak suretiyle sağlanmıştır. Geçici madde ayrıca, evlat edinilenlerin kanunun yürürlük tarihinde mümeyyiz ve reşit olmaları halinde, evlat edinenlerin adlarını taşımaları hususunda rızalarının alınmasını da hükme bağlamaktadır.

EDİRNE MİLLETVEKİLİ MUHİTTİN YILDIRIM VE 4 ARKADAŞININ TEKLİFİ

16.6.1983 Tarih ve 2846 Sayılı, 743 Sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve 257 nci Maddesine Fıkralar Eklenmesi Hakkında, Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 16.6.1983 tarih ve 2846 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Mümeyyiz olmayan küçükleri birlikte evlat edinmiş olanlardan; 16.6.1983 tarih ve 2846 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanmaları için Kanunun geçici maddesinde belirtilen bir yıllık süre içinde müracaat edememiş bulunanlara, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren yeniden bir yıllık süre tanınmıştır. Ancak, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte reşit ve mümeyyiz olan evlatlıklar ile ilgili olarak bu madde esaslarına göre yapılacak uygulamada evlatlıkların da muvafakatları alınır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 2/171, 2/178

Karar No. : 19

8 . 4 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Izmir Milletvekili Suha Tanık'ın, 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve 257 nci Maddesine Fıkralar Eklenmesi Hakkında 16.6.1983 Tarih ve 2846 sayılı Kanuna Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ile Edirne Milletvekili Muhittin Yıldırım ve 4 arkadaşının; 16.6.1983 Tarih ve 2846 sayılı, 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve 257 nci Maddesine Fıkralar Eklenmesi Hakkında Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi birleştirilerek ve 1 inci teklif esas alınarak Adalet Bakanı Sayın Necat Eldem'in ve Bakanlık temsilcilerinin de katıldığı toplantıda Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Söz konusu teklifler ile adı geçen Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış evlatlık mukavelelerinde karı koca tarafından birlikte evlat edinilmiş mümeyyiz olmayan küçüklerin nüfus kaydına, evlat edinen karı kocanın adlarının yazılması için ilgililerin beş yıl içinde ilgili mercilere başvurmaları ile, birlikte evlat edinmiş olan eşlerden birinin ölmüş olması halinde diğer eşinin müracaatının yeterli sayılması öngörülmektedir.

Malumları olduğu üzere 16.6.1983 tarihli ve 2846 sayılı Kanunun geçici maddesiyle, mezkûr kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mümeyyiz olmayan küçükleri birlikte evlat edinmiş olanların bir yıl içinde ilgili mercilere başvurarak nüfus kaydına ana, baba adı olarak kendi adlarının yazılmasını istemeleri sağlanarak, evlat edinme müessesesinin sosyal bünyemize uymayan yönleri düzeltilmiş ve evlat edinen aile ile evlatlık arasındaki münasebetlerde istikrarlı bir durum meydana getirilmiştir.

Ancak geçici madde ile düzenlenen bir yıllık müddet 18.6.1984 tarihinde sona ermiştir. Sözü edilen geçici maddedeki süreyi geçirip de bu işleme tevessül edemeyen evlat edinen kimselerin mağduriyetlerinin önlenmesi bakımından bunlara yeni bir süre tanınması Komisyonumuzca da olumlu bulunmakla birlikte tekliflerle tanınan 5 yıllık sürenin 16.6.1983 tarih ve 2846 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 18.6.1983 tarihinden itibaren tanınmasının aynı gayenin tahakkuku için kafi geleceği ve yeni geçici madde eklenmesi yerine, mevcut geçici maddenin değiştirilmesi şeklinde bir düzenleme yapılmasının uygun olacağı düşünüldükçe tekliflerin 1 inci maddesi bu görüşlerin ışığı altında başlığı ile birlikte yeniden düzenlenmiş, 2 nci ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Ali Dizdaroğlu</i>	<i>Mehmet Bağçeci</i>	<i>İbrahim Aydoğan</i>
Anıtlıya	Yozgat	İçel
Üye	Üye	Üye
<i>Alpaslan Pehlivanlı</i>	<i>Ledin Barlas</i>	<i>Ali Ayhan Çetin</i>
Ankara	Ardahan	Çorum
Üye	Üye	Üye
<i>İlhan Dinçel</i>	<i>Ahmet İlhami Kösem</i>	<i>Mahmut Karabulut</i>
Malatya	Malatya	Sivas
	Üye	
	<i>Mehmet Topaç</i>	
	Uşak	

İZMİR MİLLETVEKİLİ SUHA TANIK'IN
TEKLİFİ

743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve 257 nci Maddesine Fıkralar Eklenmesi Hakkında 16.6.1983 Tarih ve 2846 sayılı Kanuna Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü maddesinin değiştirilmesi ve 257 nci maddesine fıkralar eklenmesi hakkında 16.6.1983 tarih ve 2846 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mümeyyiz olmayan küçükleri birlikte evlat edinmiş olanlar, Kanunun yürürlüğünü izleyen 5 yıl içinde, ilgili mercilere başvurmak suretiyle yukarıdaki hükümlerin kendileri hakkında da uygulanmasını isteyebilirler. Ancak, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte reşit ve mümeyyiz olan evlatlıklar ile ilgili olarak bu madde esaslarına göre yapılacak uygulamada evlatlıkların da muvafakatları alınır.

Eşlerden birinin ölmüş olması halinde diğer eşin müracaatı bu maddeye göre işlem yapılması için yeterlidir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

16.6.1983 Tarih ve 2846 sayılı Kanunun Geçici Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 253 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve 257 nci Maddesine Fıkralar Eklenmesi Hakkında 16.6.1983 Tarih ve 2846 sayılı Kanunun geçici maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mümeyyiz olmayan küçükleri birlikte evlat edinmiş olanlar Kanunun yürürlük tarihini takip eden 5 yıl içinde ilgili mercilere başvurmak suretiyle yukarıdaki hükümlerin kendileri hakkında da uygulanmasını isteyebilirler. Ancak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte reşit ve mümeyyiz olan evlatlıklar ile ilgili olarak bu madde esaslarına göre yapılacak uygulamada evlatlıklarında muvafakatları aranır.

Eşlerden birinin ölmüş olması halinde diğer eşin müracaatı bu maddeye göre işlem yapılması için yeterlidir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.